

commissie voor de milieueffectrapportage

Toetsingsadvies over de Strategische Integrale
Effectrapportage Noord-Holland Zuid

18 juli 2002

Toetsingsadvies over de Strategische Integrale
Effectrapportage Noord-Holland Zuid

18 juli 2002

1171-92

ISBN 90-421-1022-8
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van de provincie
Noord-Holland
Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

uw kenmerk
2002-16213

uw brief
25 april 2002

ons kenmerk
1171-93/HI/ab-hb

onderwerp
Toetsingsadvies over de Strategische In-
tegrale Effectrapportage Noord-Holland
Zuid

doorkiesnummer
(030) 234 76 27

Utrecht,
18 juli 2002

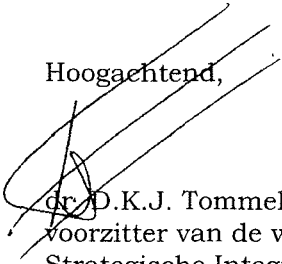
Geacht College,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over de Strategische Integrale Effectrapportage Noord-Holland Zuid.

Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

dr. D.K.J. Tommel,
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Strategische Integrale Effectrapportage Noord-
Holland Zuid

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Toetsingsadvies over de Strategische
Integrale Effectrapportage Noord-Holland Zuid

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over de Strategische
Integrale Effectrapportage Noord-Holland Zuid,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland door de
Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.

Strategische Integrale Effectrapportage Noord-Holland Zuid,

de secretaris

ir. V.J.H.M. ten Holder

de voorzitter

dr. D.K.J. Tommel

Utrecht, 18 juli 2002

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. ALGEMEEN OORDEEL EN UITGANGSPUNT TOETSING	2
3. ONTWIKKELING ALTERNATIEVE MODELLEN.....	3
4. AANDACHTSPUNTEN IN VERVOLGTRAJECT	4
4.1 Water	4
4.1.1 Ruimtelijke reservering	4
4.1.2 Koppeling met andere functies	4
4.1.3 Effectvergelijking modellen.....	5
4.2 Woningbouw.....	6
4.2.1 Inbreiding.....	6
4.2.2 Segregatie.....	6
4.3 Bedrijvenprogramma	7
4.4 Schiphol.....	7
4.5 Mobiliteit.....	8
4.6 Natuur en Landschapsparken.....	9

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 25 april 2002 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 80 d.d. 25 april 2002
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1.

INLEIDING

Ter voorbereiding van de herziening van het Streekplan Noord-Holland-Zuid heeft de provincie Noord-Holland in mei 2001 de concept Strategienota Streekplan 'Kansen in netwerkstad Noord-Holland Zuid' opgesteld. In deze nota wordt een integrale ontwikkelingsvisie ontwikkeld op de hoofdlijnen van het regionale ruimtelijke beleid voor de periode tot 2020. De provincie koos er voor om op vrijwillige basis een strategische integrale effectrapportage (SIER) op te stellen ter ondersteuning van de definitieve besluitvorming over de Strategienota.

De SIER beschrijft vijf mogelijke ruimtelijke ontwikkelingsmodellen en vergelijkt deze onderling op effecten. In de modellen wordt vooral gevarieerd op de situering van nieuwe woningbouw. Deze worden gecombineerd met mogelijke zoekgebieden voor waterberging, met realisatie van natuur, het scheppen van mogelijkheden voor recreatie en de benodigde infrastructuur voor verkeer en vervoer. De volgende modellen worden beschreven:

- Metropolitane Stedelijkheid, met het accent op stedelijke inbreiding in bestaande woongebieden;
- Booming Zuidflank, met een geconcentreerde ontwikkeling van wonen en werken aan de zuidkant van Amsterdam;
- Groeipool Almere, met ontwikkeling van verstedelijking richting Almere en in Almere zelf;
- Netwerkstad in 't Groen, met beperkte inbreiding, een beperkt aantal uitbreidingslocaties en spreiding van woonfuncties in lage dichtheden in het buitengebied;
- het Voorlopige Voorkeursmodel.

De SIER is met het definitief voorkeursmodel voor de ruimtelijke ontwikkeling op 29 april 2002 ter inzage gelegd¹.

Het definitieve voorkeursmodel heeft mede als basis gediend voor het concept ontwerp Streekplan Noord-Holland-Zuid, dat in september 2002 ter inzage wordt gelegd. In het concept ontwerp Streekplan worden geen concrete (m.e.r.-plichtige) beleidsbeslissingen genomen over locaties of tracés. Voor dergelijke concrete besluiten zal dus te zijner tijd opnieuw een MER moeten worden opgesteld. Dit kan het geval zijn bij het concreet vastleggen van locaties in uitwerkingen van het streekplan (locatie-MER) of in andere besluitvormingskaders, zoals op bestemmingsplanniveau. In dat laatste geval gaat het om een MER op inrichtingsniveau.

Bij brief van 25 april 2002² heeft Gedeputeerde Staten van Noord-Holland de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de strategische integrale effectrapportage (SIER). Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³ De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen.

¹ Zie bijlage 2.

² Zie bijlage 1.

³ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁴ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

2.

ALGEMEEN OORDEEL EN UITGANGSPUNT TOETSING

De SIER is een hulpmiddel om een eerste strategische ruimtelijke keuze op hoofdlijnen mogelijk te maken. Het geeft aan de hand van vier abstracte ontwikkelingsmodellen voor verstedelijking een beeld van mogelijke ruimtelijke opties en geeft op een globaal niveau verschillen in effecten goed aan. Hiermee is het mogelijk een beargumenteerde keuze te maken voor een ruimtelijke ontwikkelingsrichting op hoofdlijnen.

Het maken van een integraal effectrapport, zoals SIER, is relatief nieuw. De Commissie heeft met meerdere sprekers veel waardering voor dit initiatief van de provincie. Door hiermee ervaring op te doen ontstaat een beter inzicht in mogelijkheden en onmogelijkheden van integrale effectrapportage op een strategisch niveau. De ontwikkeling van te onderzoeken modellen is een cruciale stap in het proces omdat zij de bandbreedte van mogelijke beleidskeuzen zichtbaar moeten maken. De gekozen aanpak in de SIER is hier overigens nog niet volledig in geslaagd. Om deze reden is hiervoor een aanbeveling voor toekomstige vergelijkbare effectrapportages opgenomen (in hoofdstuk 3).

Het abstractieniveau van de SIER maakt dat effecten niet concreet aangegeven kunnen worden. Pas in volgende stappen zullen ruimtelijke ontwikkelingen in concrete beleidsbeslissingen worden vastgelegd. Ook het recent gepubliceerde concept ontwerp Streekplan Noord-Holland-Zuid is hierin slechts een tussenstap, omdat het uitspraken doet over gewenste ontwikkelingen maar deze slechts indicatief op kaart aangeeft. Het laat daarmee nog een aantal essentiële keuzen open. Zo zullen de concrete besluiten over waterbergingslocaties en hun functie, over de concrete begrenzing van woningbouw – en bedrijvenlocaties en over nieuwe infrastructuur (incl. Schiphol) in uitwerkingen van het streekplan of andere planvormen nog met m.e.r. nader onderbouwd en uitgewerkt worden. Op dat niveau zullen de effectbeschrijvingen geconcretiseerd kunnen worden.

De SIER levert wel een inzicht in conflicterende functies en de randvoorwaarden die gesteld zouden moeten worden bij nadere uitwerking. Gegeven het abstractieniveau van de SIER en de stappen die nog moeten volgen, richt de Commissie haar advies vooral op onzekerheden en onduidelijkheden in de SIER die leiden tot aandachtspunten of randvoorwaarden bij te maken keuzen in het vervolgtraject (hoofdstuk 4).

3.

ONTWIKKELING ALTERNATIEVE MODELLEN

De provincie Noord-Holland koos er in de startnotitie voor om vijf mogelijke ontwikkelingsmodellen onderling op effecten te vergelijken. In de richtlijnenfase is uitgebreid gediscussieerd over de wijze waarop de verschillende ontwikkelingsalternatieven tot stand zouden moeten komen.

De Commissie heeft toen aangegeven dat naar haar mening de koppeling van deze modellen aan de centrale doelstelling (*Handhaven en versterken van de kwaliteit van het noordelijke deel van de Randstad als economische motor, met inachtneming van de eisen die voortvloeien uit een goede leefbaarheid, bereikbaarheid en waterhuishouding*) onduidelijk was. Zij heeft daarom de suggestie gedaan om in de SIER de belangrijkste beleidsdilemma's te presenteren die voortvloeien uit deze doelstelling en deze vervolgens te vertalen in mogelijke ruimtelijke modellen. Dat betekent dat ook economische en sociale doelstellingen expliciet worden vertaald in ruimtelijke modellen.

Daarbij kan het ook gaan om dilemma's als:

- de keuze tussen het selectief toelaten van bedrijven en nieuwe woningen en het accommoderen van hetgeen zich aandient;
- de keuze tussen het beschermen van de kwaliteit van het leefmilieu op het huidige niveau en het actief en selectief ontwikkelen van kwaliteiten;
- de keuze om als provincie een intermediaire rol te spelen of de rol van regisseur.

Met het zichtbaar maken van deze beleidsdilemma's worden de 'hoeken van het speelveld' duidelijker gemaakt evenals de strategische inzet van de provincie.

In de vastgestelde richtlijnen heeft de provincie er voor gekozen om vast te houden aan de 5 ontwikkelingsalternatieven uit de startnotitie. De suggestie van de Commissie is op een creatieve manier vertaald naar een aanvullende strategische toets van de ontwikkelingsalternatieven op beleidsstrategieën, naast de gebruikelijke toets op (milieu)effecten. Hiermee wordt voor een deel voorzien in de wens om met een strategische effectrapportage beleidsdilemma's zichtbaar te maken. Echter of de onderzochte ontwikkelingsmodellen 'de hoeken van het speelveld' bestrijken, blijft onduidelijk.

■ De Commissie pleit er daarom voor om in toekomstige strategische effectrapportages de centrale doelstelling te vertalen in beleidsdilemma's en vanuit deze beleidsdilemma's verschillende ontwikkelingsmodellen te ontwikkelen, die 'de hoeken van het speelveld' bestrijken.

4. AANDACHTSPUNTEN IN VERVOLGTRAJECT

4.1 Water

4.1.1 Ruimtelijke reservering

De belangrijkste keuze op het gebied van de waterhuishouding is dat ruimte wordt gereserveerd voor ruimtevragende oplossingen. De bestudeerde achtergrondrapporten⁵ geven een onderbouwing van het type te nemen maatregelen. Het is begrijpelijk dat de inhoud van de feitelijke maatregelen in dit stadium nog open is. In één van de achtergrondrapporten worden twee mogelijke scenario's besproken, namelijk 'optimalisatie' en 'duurzaam'. De keuze om voor alle ontwikkelingsmodellen het scenario 'duurzaam' als uitgangspunt te nemen wordt duidelijk beargumenteerd en is naar de mening van de Commissie valide.

In de SIER worden zoekgebieden onderscheiden voor respectievelijk calamiteitenberging, piekberging en voorraadbeheer; deze zijn indicatief op kaart aangegeven. De gebieden zijn in alle ontwikkelingsmodellen hetzelfde. De ligging van de zoekgebieden is plausibel.

De SIER maakt echter nog geen keuze in welke mate aan voorraadberging zal worden gedaan (op basis van 50%, 10% of 3% droog jaar), ofschoon dit leidt tot een sterk verschillende ruimtevraag. Mondeling is door de provincie toegevoegd dat voor een dergelijke keuze er nog onvoldoende informatie beschikbaar was. Mede om die reden maakt het concept ontwerpstreekplan geen onderscheid in calamiteitenberging, piekberging en voorraadberging maar beperkt het zich tot het aangeven van zoeklocaties voor waterberging. De uiteindelijke afweging zal plaatsvinden in uitwerkingen van het streekplan.

Een indicatieve ruimtelijke vertaling van de verschillen in ruimtevraag voor voorraadbeheer kan echter naar de mening van de Commissie mede sturing geven aan de nog te maken keuze in de verschillende uitwerkingen.

■ De Commissie adviseert om bij de besluitvorming over het concept ontwerp streekplan een indicatie te geven van de ruimtebehoeften bij verschillende mate van voorraadbeheer, daarbij een relatie te leggen met de beoogde functies op de verschillende plaatsen en op basis daarvan een principe voorkeur uit te spreken die het kader kan vormen voor uitwerkingen van het streekplan.

4.1.2 Koppeling met andere functies

De SIER concludeert (op blz. 29): *'voor alle modellen geldt dat er per saldo positieve effecten op natuur optreden door het realiseren van grote waterpartijen'*. Deze conclusie is voorbarig omdat zij alleen mogelijk is wanneer de vorm en het (ecohydrologisch) functioneren van bergingsgebieden op hoofdlijnen bekend zijn.

Bergingsgebieden kunnen 'lege badkuipen' zijn in plaats van waterpartijen en zijn dan waterhuishoudkundig zelfs het meest effectief. Berging van vuil water

⁵ O.a. enkele waterkansenkaarten en de Haalbaarheidsstudie naar de Tussenboezem.

kan tot hypertrofe plassen leiden, waarvan de natuurwaarde nagenoeg nul is. Berging in bestaande natuurgebieden kan bij een niet-slimme uitvoering gemakkelijk leiden tot negatieve effecten op de natuurwaarden.

Informatie over benodigde kwaliteiten in verband met combinatie van voorraadberging met recreatie en natuurontwikkeling (=meervoudig ruimtegebruik) wordt niet gegeven⁶. De SIER geeft daarmee nog geen uitsluitsel over het essentiële dilemma:

- welke functies gaan vanuit de voorraadberging bediend worden,
- annex daarmee welke eisen worden gesteld aan de kwaliteit van het geborgen water en
- daaruit voortvloeiend de eisen aan de toevoerende stromen. Deze eisen aan toevoerende stromen kunnen de functie van gebieden beïnvloeden en kunnen daardoor ruimtelijke consequenties hebben voor bijvoorbeeld de functie verstedelijking en landbouw.

Het concept ontwerp streekplan volstaat met te stellen dat ruimte voor water wordt gezocht in combinatie met andere gebruiksfuncties, zoals natuur(ontwikkeling), recreatie en verstedelijking, afhankelijk van de gekozen vorm van waterberging en dat dit gebiedsgericht nader uitgewerkt gaat worden.

■ Om te voorkomen dat in het vervolgtraject bij deze nadere uitwerking een sector-gerichte aanpak de bovenhand gaat voeren, beveelt de Commissie aan om vanuit de provincie op voorhand voorwaarden/eisen te stellen ten aanzien van meervoudig ruimtegebruik en/of natuurlijke kwaliteit.

4.1.3 Effectvergelijking modellen

Effect uitleglocaties op de waterlaag

De effectbepaling op het criterium 'invloed uitleglocaties op de waterlaag' roept vragen op.

Als water de sturende, eerste laag van het plan vormt, is het vreemd dat er in de SIER in meerdere modellen woningbouwlocaties zijn gepland in de Bovenkerkerpolder, die ook als zoekgebied voor piekberging en voorraadbeheer wordt aangemerkt. Uit mondelinge toelichting van de provincie heeft de Commissie inmiddels begrepen dat op de kaarten het zoekgebied voor verstedelijking te groot is weergegeven. De aanduiding had beperkt moeten blijven tot het gebied Legmeer.

Binnen het criterium zouden ook positieve effecten van uitleg tot uiting moeten kunnen komen. Nieuwbouw kan qua open waterpercentage een verbetering betekenen, met name in droogmakerijen waarin vaak maar 3 tot 4% open water ligt. Ook de droogleggingeisen kunnen, bij moderne bouwmethoden, minder stringent zijn dan die van de landbouw. Hiermee is in de effectvergelijking geen rekening gehouden.

⁶ In de richtlijnen is aangegeven dat naast kwantiteit ook kwaliteit een rol speelt bij de keuze voor maatregelen en het vastleggen van zoekgebieden.

- De Commissie adviseert om bij de besluitvorming aan te geven of het meewegen van positieve effecten van nieuwe uitleglocaties op de waterlaag van invloed is op de voorkeursvolgorde van de verschillende modellen en daarmee de keuze van de provincie beïnvloedt.

Effect waterlaag op natuur

De SIER geeft niet aan of er bij de afweging voor locaties voor piekberging en calamiteitenberging rekening gehouden is met de effecten van het (tijdelijk) vol laten lopen van deze gebieden. Weidegebieden met sloten zoals de Bovenkerkerpolder kunnen relatief snel leeggepompt worden, waardoor de effecten veel minder ingrijpend zijn dan in plassen zoals het Alkmaardermeer of de omgeving van de Horstermeer. Bij deze twee laatste gebieden wordt het aanwezige schone water vermengd met mogelijk vervuild bergingswater dat een lange verblijftijd heeft in het gebied. Dit werkt dus heel nadelig in op de waterkwaliteit van het gebied en zou een factor moeten zijn bij de keuze van locaties voor waterberging.

- De Commissie adviseert om bij de nadere uitwerking rekening te houden met het verschil in effect van het (tijdelijk) vol laten lopen tussen weidegebieden en plassen.

4.2 Woningbouw

De behoefteaming aan totaal aantal woningen zit goed in elkaar. De verschillen in prognoses zijn duidelijk gemaakt en er ligt een onderbouwde reële inschatting. De differentiatie in de behoefte aan verschillende woonmilieus is duidelijk.

4.2.1 Inbreiding

Uit de cijfers van de SIER en de cijfers uit het concept streekplan maakt de Commissie op dat in het model Metropolitane Stedelijkheid 52.000 woningen extra inbreiding plaats zal vinden boven op het ambitieuze programma dat bijv. Amsterdam al heeft. Ook in het voorkeursmodel in de SIER is de taakstelling voor inbreiding aanzienlijk (20.700 woningen). Of deze taakstelling te rijmen is met de kwaliteit van wonen in de stedelijke milieus en de doelstellingen voor behoud van groene ruimte in steden en recreatieruimte in de directe nabijheid, is zeer onzeker. Transformatie van naoorlogse wijken lijkt eerder op een saldo van 0 uit te komen dan dat sprake is van inbreiding. Er is naar de mening van de Commissie dus een reële kans dat de kwaliteitsdoelstelling niet gehaald wordt. Dan zal alsnog spreiding plaatsvinden en zullen recreatieve bestemmingen verder weg gezocht worden. Beiden hebben een negatieve invloed op de mobiliteit.

De Commissie onderschrijft dan ook de conclusie bij de strategische vergelijking van de ontwikkelingsmodellen dat dit model als risicodragend moet worden aangemerkt.

4.2.2 Segregatie

In de SIER scoort het model Metropolitane Stedelijkheid het minst goed op het aspect segregatie. De Commissie zet hier vraagtekens bij. De SIER neemt als uitgangspunt dat centrum-stedelijke milieus met name in trek zijn bij mensen met een hoog inkomen. Maar deze zijn ook in trek bij jongere een- en twee persoonshuishoudens met een laag inkomen. Aangenomen mag worden

dat waar herstructurering slaagt er meer differentiatie (van prijsklassen) wordt gerealiseerd in de naoorlogse wijken (buiten-centrum woonmilieus) en er dus meer menging van inkomensgroepen optreedt. Op het niveau van deze SIER - waarin verder niet wordt gedifferentieerd naar wat er logischerwijs gebouwd zou kunnen gaan worden aan prijsklassen, woningtypen e.d. - zou dat dan een effecttabel opleveren waarbij er juist minder segregatie zal zijn, naarmate er meer in de herstructurering wordt gerealiseerd.

■ De Commissie adviseert om bij de besluitvorming over het concept ontwerp-streekplan een toelichting te geven op de wijze waarop de scores voor segregatie tot stand zijn gekomen.

4.3 Bedrijvenprogramma

De informatie in het achtergrondrapport Omvang en spreiding van wonen en werken in Noord-Holland-Zuid geeft een goed inzicht in de kwantitatieve behoefte aan bedrijventerreinen in de regio.

In het model Metropolitane Stedelijkheid en het voorlopige voorkeursmodel van de SIER wordt relatief zwaar ingezet op inbreiding van woningen. Er wordt van uit gegaan dat de aan water gebonden bedrijvigheid uit het havengebied van Amsterdam verplaatst wordt naar het westen om deze inbreiding mogelijk te maken. De SIER geeft niet aan of de benodigde ruimte hiervoor beschikbaar is, mede rekening houdend met geur-, geluid en risicocontouren van de te verplaatsen bedrijven en de functie van de zone als buffergebied tussen Haarlem/Velzen en het havengebied van Amsterdam. Daarnaast ontbreekt een indicatie van benodigde financiële middelen om de verplaatsing te begeleiden ontbreekt. Het ontbreken van de ruimtecheck en informatie over financiële middelen roept de vraag op wat de realiteitswaarde is van deze modellen.

In alle modellen is 420 ha gereserveerd voor bedrijven in 'Het Nieuwe IJ'. De SIER geeft weinig informatie over het type bedrijvigheid dat hier wordt gedacht en of hiervan effecten verwacht worden op de woongebieden van Amsterdam-West en Zuid-west.

- De Commissie adviseert om bij de besluitvorming inzicht te geven in:
1. de beschikbare ruimte ten westen van Amsterdam voor verplaatsing van bedrijven ten behoeve van inbreiding en de wijze waarop verplaatsing financieel begeleid wordt;
 2. de mogelijke effecten van nieuwe bedrijvigheid in "Het Nieuwe IJ" op de woongebieden van Amsterdam-West en Zuid-West.

4.4 Schiphol

De SIER besteedt weinig aandacht aan de consequenties van een verdere groei van Schiphol. Uitgangspunt is dat iedere groei binnen de vastgestelde milieu- en veiligheidsnormen zal moeten vallen, het beperkingengebied dus ongewijzigd blijft en daarmee verdere groei van Schiphol geen ruimtelijke consequenties heeft.

Bij de realiteitswaarde van deze stelling zet de Commissie grote vraagtekens⁷, omdat onzeker is of met het nieuwe normenstelsel de beoogde gelijkwaardigheid kan worden gegarandeerd. Dit geldt voor het aspect geluid maar zeker ook voor veiligheid.

De onzekerheid hierover had minimaal in de SIER aangegeven moeten worden. Dit klemmt des te meer nu in het concept streekplan ruimte gegeven wordt voor een 6de en een 7de baan. Wanneer na 2010 er eventueel een 6de baan (noord-zuid, bij Zwanenburg) zou komen, liggen de effecten daarvan mogelijk nog binnen de contouren van het 5 banenstelsel. Een 7de baan (meer oost-west) geeft wel een aanzienlijk ander effect met meer hinder en veiligheidsrisico boven Amsterdam en mogelijk daardoor consequenties voor de haalbaarheid van nieuwe uitleglocaties (zoals Legmeer). De SIER beoogt een schets te geven van ontwikkelingen tot 2020. Mogelijke lange termijn ontwikkelingen op en rond Schiphol en de ruimtelijke consequenties daarvan kunnen dan niet ontbreken.

Ook buiten de PKB geluidscontour van 20 L_{den} is sprake van hinder. Het aantal gehinderden en het gebied waar hinder optreedt zal in de toekomst toenemen bij uitbreiding van het aantal vliegbewegingen. De SIER geeft niet aan dat hiermee bij de effectbeoordeling van nieuwe uitleglocaties rekening is gehouden.

■ De Commissie adviseert om bij het besluit over het conceptstreekplan aan te geven in welke mate toename in geluidhinder buiten de 20 L_{den} contour van Schiphol de voorkeur voor (prioritering van) uitleglocaties beïnvloedt.

In de SIER en het conceptontwerp streekplan worden de vrijwaringzone voor gevoelige objecten en het beperkingengebied vastgelegd op basis van het uitgangspunt dat veiligheidsrisico's niet mogen toenemen. Deze zones zijn maatgevend voor de verdere groei van Schiphol. De Commissie acht echter aanneemelijk dat met sterke stijging van het aantal vluchten en de toename van het startgewicht van de vliegtuigen de veiligheidsrisico's wel zullen toenemen.⁸

■ De Commissie pleit er voor om bij de besluitvorming aan de hand van een gevoeligheidsanalyse aan te geven in hoeverre de ligging van nieuwe uitleglocaties zou kunnen conflicteren met externe veiligheidsrisico's die mogelijk hoger uitvallen dan nu wordt aangenomen.

4.5 Mobiliteit

De SIER geeft op een zeer globaal niveau informatie over (verwachte) verkeer en vervoerstromen. Het Provinciale Verkeers- en Vervoer Plan (PVVP) is een noodzakelijk document om de informatie in de SIER te kunnen beoordelen. Het PVVP geeft een goed inzicht in de typologie van de verschillende knoop-

⁷ Zie ook het advies van de Commissie over het MER Beoordeling gelijkwaardigheid van het oude en nieuwe normenstelsel voor Schiphol "Schiphol 2003" van 11 maart 2002.

⁸ Zie eerder genoemd advies. De Commissie gaf daarin ook ernstige kritiek op de nieuwe norm voor groepsrisico, het Totaal Risicogewicht. Deze norm houdt onvoldoende rekening met het potentiële verlies aan mensenlevens als gevolg van een neerstortend vliegtuig. De gebruikelijke FN curve houdt hier wel rekening mee en is daardoor een betere maat voor de beschrijving van het groepsrisico.

punten en het daarbij behorende niveau van vervoersdiensten. Hiermee wordt duidelijk waarom deze knooppunten zijn opgenomen in de verschillende alternatieven in de SIER.

Eén van de doelstellingen van het streekplan is om de bereikbaarheid in het gebied te verbeteren. Alle ontwikkelingsmodellen leiden tot een verslechtering van de bereikbaarheid bij autonome ontwikkeling. De mobiliteitseffecten van de verschillende ruimtelijke modellen zijn gebaseerd op het 'beleidsvrij' doortrekken van trends. De vraag is echter hoe op de trends met maatregelen, zoals voorgesteld in het PVVP, gereageerd wordt. Deze maatregelen kunnen zelfs tot omkering van effecten leiden.

De SIER geeft een indicatie van mogelijke sets van aanvullende infrastructuurele maatregelen om hiervoor een oplossing te bieden. Het probleemoplossend vermogen van deze verschillende sets van aanvullende maatregelen wordt in de SIER echter niet gegeven.

Een indicatieve berekening van de verkeerskundige effecten van de sets aanvullende maatregelen was praktisch mogelijk geweest en wenselijk. Het had niet alleen de realiteitswaarde van de modellen beter onderbouwd maar is ook van belang in verband met de belasting (incl. veiligheidssituatie) van het onderliggende wegennet en de noodzaak voor maatregelen op dit net (infrastructuurele investeringen en investeringen in verkeersbeheersingssystemen).

■ De Commissie pleit er voor om bij toekomstige vergelijkbare effectrapportages een indicatieve berekening uit te voeren om zicht te krijgen op het probleemoplossend vermogen van te treffen aanvullende maatregelen voor verkeer en vervoer.

In het PVVP wordt geconstateerd dat tot 2010 met een verdubbeling van het goederenvervoer in de provincie rekening moet worden gehouden. Het vervoer van gevaarlijke stoffen baart zorgen gezien de externe risicocontouren van spoor, weg en water en de toename van het aantal tunnels en overkluizingen op het hoofdwegennet (b.v. tunnel A6/A9, A10-Zuid). In de SIER wordt niet expliciet ingegaan op deze problematiek en de mogelijke consequenties voor infrastructuur of locatieontwikkeling.

- De Commissie adviseert om bij het besluit over het concept streekplan aan te geven:
 - in hoeverre en op welke wijze vervoer van gevaarlijke stoffen meervoudig ruimtegebruik beïnvloedt (overkluizing);
 - en welke consequenties ondertunneling heeft voor de routing van gevaarlijke stoffen en bouwprogramma's.

4.6 Natuur en Landschapsparken

De inhoud van de verschillende ontwikkelingsmodellen op het vlak van natuur is niet duidelijk. Uit de kaarten is af te leiden dat de ontwikkelingsmodellen verschillen op het punt van aantal en situering van groenelementen. Een tabel met hectares of aantallen per ontwikkelingsmodel ontbreekt echter. Hierdoor is het moeilijk inzicht te krijgen in de daadwerkelijke verschillen.

In de effectbeschrijving worden de groenelementen niet als + meegenomen; blijkbaar wordt de kwantiteit of kwaliteit van deze gebieden niet hoog ingeschat. Uit mondelinge toelichting van de provincie blijkt dat deze groenelementen niet gericht zijn op natuur. Voor natuurontwikkeling worden geen extra ha voorzien, anders dan de hectares die reeds zijn vastgelegd binnen de Ecologische Hoofdstructuur.

De groenelementen, zoals de regionale landschapsparken zijn primair gericht op recreatie. Zij zijn een belangrijk element om de leefbaarheid en kwaliteit van uitleglocaties te kunnen waarborgen. Uit het concept streekplan blijkt dat er voor de periode tot 2030 een extra groenopgave van 5600 ha is geformuleerd, die nog nader uitgewerkt gaat worden. Onzekerheden over realisatie, zoals het beschikbaar zijn van voldoende financiën, betekenen dus een afbreukrisico voor het voorgestane verstedelijkingsmodel. Deze wordt in de SIER niet benoemd en de Commissie schat deze onzekerheid als hoog in. Ofschoon de groenelementen primair gericht zijn op recreatie lijken combinatie mogelijkheden met waterberging en natuurontwikkeling voor de hand liggend.

■ De Commissie pleit er voor om:

1. aan te geven hoe de onzekerheid over de financiering van extra recreatief groen van invloed is op de keuze van het voorkeursmodel en terugvalopties te benoemen in geval tijdens de planperiode zou blijken dat onvoldoende geld beschikbaar komt;
2. bij de uitwerking van de hectares recreatief groen een duidelijke relatie te leggen met functies van waterberging en natuurontwikkeling.

BIJLAGEN

bij het Toetsingsadvies over de Strategische Integrale
Effectrapportage Noord-Holland Zuid

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 25 april 2002 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.

■ Gedeputeerde Staten

PROVINCIE

Datum 23 april 2002

Ons kenmerk 2002-16213

Onderwerp SIER: Strategische Integrale (milieu)effectrapportage Noord-Holland-Zuid

Noord-Holland

Commissie voor de milieueffectrapportage
Postbus 2345
3500 GH Utrecht

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	26 APR. 2002
nummer	
dossier	171-52 / m55
kopie naar :	HL / b:b / ab

Bezoekadres

Houtplein 33

Haarlem

Postadres

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Tel (023) 514 3143

Fax (023) 514 3050

Afdeling Economie, Landbouw en Milieu

Bijlage(n) 2

VERZONDEN

Behandeld door A.A.C. Schout

Telefoon (023) 514 3873

Uw kenmerk

25 APR 2002

Geachte Heer/Mevrouw,

Hierbij doen wij u, onder verwijzing naar het bepaalde in artikel 7.20 van de Wet milieubeheer, de door ons aanvaarde Startnotitie MER Strategienota voor het streekplan Noord-Holland-Zuid (SIER) toekomen zoals die door ons onlangs is aanvaard.

De provincie zelf is zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag voor deze mer-procedure.

Wij verzoeken u overeenkomstig het bepaalde in artikel 7.25 van de Wet milieubeheer advies uit te brengen omtrent de inhoud van dit integrale effectrapport en dit advies binnen de daarvoor geldende termijn aan ons te verzenden.

Voor verdere achtergronden en de datum van de informatieavond verwijzen wij u naar de bijgevoegde kennisgeving zoals die in een aantal dag- en weekbladen zal worden gepubliceerd en ons Voorkeursmodel + toelichting.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
namens dezen,
hoofd bureau Strategische Beleidsontwikkeling.

ing. P.G. Bemer.

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de terinzagelegging van de Strategische Integrale Effectrapportage in Staatscourant nr. 80 d.d. 25 april 2002.

KENNISGEVING

Inhoud

Het College van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland heeft het concept-definitief voorkeursmodel voor de Strategienota "Kansen in Netwerkstad Noord-Holland Zuid" inclusief de Strategische Integrale Effectrapportage (SIER) vastgesteld.

Vorig jaar is voor het zuidelijk deel van Noord-Holland een Strategienota opgesteld. In deze nota staan voor dit gebied een vijftal ruimtelijke ontwikkelingsmodellen verwoord. Een van de modellen bevat de voorlopige voorkeur van GS voor de ontwikkeling van Noord-Holland Zuid. Om tot een definitieve modelkeuze te komen heeft het college zonder dat daar toe een wettelijke verplichting bestaat, een strategische milieueffectrapportage (ook wel genoemd: strategische integrale effectrapportage ofwel SIER) laten opstellen. Deze effectrapportage onderzoekt voor de vijf ontwikkelingsmodellen niet alleen de milieueffecten maar ook de economische, sociaal-culturele en financiële effecten. Op basis van deze effecten is het voorlopige voorkeursmodel aangepast tot een concept-definitief voorkeursmodel.

De inhoud van het definitieve ontwikkelingsmodel zal richting geven aan van het nieuwe streekplan Noord-Holland Zuid.

Terinzagelegging

Het concept-definitief voorkeursmodel wordt samen met de Strategische Integrale Effectrapportage (SIER) en de Richtlijnen voor de SIER vanaf 29 april 2002 gedurende vier weken ter inzage gelegd bij:

- Bedrijfsbibliotheek van de Provincie Noord-Holland, Houtplein 33 te Haarlem,
- de gemeentehuizen van de in het streekplangebied gelegen gemeenten, te weten: Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Beemster (te Midden-beemster), Bennebroek, Beverwijk, Blaricum, Bloemendaal (te Overveen), Bussum, Castricum, Diemen, Edam-Volendam (te Edam), Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude (te Halfweg), Haarlemmermeer (te Hoofddorp), Heemskerk, Hilversum, Huizen, Landsmeer, Laren, Muiden, Oostzaan, Ouder-Amstel (te Ouderkerk aan de Amstel), Purmerend, Uitgeest, Uithoorn, Velsen (te IJmuiden), Waterland (te Broek in Waterland), Weesp, Vormer-land (te Vormer), Vijfde Meren (te 's-Graveland), Zaanstad (te Zandijk), Zandvoort en Zeevang (te Oosthuizen);
- de gemeentehuizen van Almere, Lisse en Hillegom

PROVINCIE

- de hoofdsteden van de volgende openbare bibliotheken:

Aalsmeer	Marktstraat 19A
Amstelveen	Stadsplein 102
Amsterdam	Prinsengracht 587
	Hagedoornplein 2
	Eerste Ooster- parkstraat 236
	Mercatorplein 89
	Roelof Hartplein 430
	Osdorp 16
	Willem van Weldammelaan 5 #
Amsterdam ZO	Bijlmerplein 93
Badhoevedorp	Arendstraat 34
Beemster	Tobias de Coenplein 4
Bennebroek	Bennebroekerlaan 3
Beverwijk	Kerkstraat 144
Bloemendaal	Korte Kleverlaan 9
Broek in Waterland	Leeteinde 16
Bussum	Wilhelmina- plantsoen 18
Diemen	Wilhelmina- plantsoen 126
Duivendrecht	Dorpsplein 60
Edam	Dijkgraaf Poschlaan 8
Haarlem	Doelenplein 1
	Planetenlaan 170
	Fie Carlsenplein 2
	Binnenweg 20
Hoofddorp	Gerrit van Assendelftstraat 17
Heemskerk	Julianaplein 1
Heemstede	's-Gravelandse- weg 55
Hilversum	Plein 2000 1
Huizen	Molenwerf 42
Koog aan de Zaan	Jupiterstraat 143
Krommenie	Burgemeester Postweg 3A
Landsmeer	Sint Jansstraat 27A
Laren	Kerkbuurt 90
Marken	't Spil 19
Monnickendam	Kazernestraat 10
Muiden	Van Limburg Struimlaan 2
Naarden	Tjalk 41
Nieuw Loosdrecht	Gelevinkstraat 81A
Nieuw-Vennep	Zuideinde 101
Oostzaan	Koningin Juliana- laan 15
Ouderkerk	Waterlandlaan 50
Purmerend	Ringweg 36
Spaarnadam	Dokter Brugman- straat 5
Uitgeest	Affons Ariënslaan 1
Uithoorn	Maan Bastion 476
Velsenbroek	Deken Zondag- laan 104
Vogelenzang	Foksiastraat 10
Volendam	Oudegracht 67
Weesp	Kemphaanstraat 131
Wormer	Dorpsduinen 6
Wijk aan Zee	Zaanweg 61
Wormerveer	Dudokplein 16
IJmuiden	Vermiljoenweg 9
Zaandam	Drielse Wetering 50
Zandvoort	Princesseweg 34
Zwanenburg	Olmenlaan 139

De stukken kunnen gedurende deze periode tijdens de reguliere openingstijden worden ingezien.

Mogelijkheid tot het indienen van reacties

Gedurende de periode dat deze stukken ter inzage liggen kan een ieder reacties indienen op het concept-definitief voorkeursmodel en de SIER.

U kunt uw reactie schriftelijk indienen bij: Gedeputeerde Staten van Noord-Holland t.a.v. secretariaat RWB/SBO Postbus 123 2000 MD Haarlem

Inhoud van een reactie

In de reactie moet tenminste worden vermeld:

- uw naam en adres
 - de dagtekening
 - de onderdelen van het concept-definitief voorkeursmodel en/of SIER waarop uw reactie betrekking heeft en de redenen van deze reactie
 - een ondertekening
- Bij uw reactie op de SIER dient u zich te beperken tot de vraag of de gegevens in de rapportage juist en volledig zijn.

Verdere procedure

Uw reacties op het concept-definitief voorkeursmodel en de Strategische Integrale Effectrapportage zullen worden betrokken bij de besluitvorming door Gedeputeerde Staten over het definitief voorkeursmodel. Het Definitieve Voorkeursmodel geeft richting aan de ruimtelijke hoofdstructuur voor Noord-Holland Zuid tot 2020. Eventuele uit het vervolgproces van het SIER, maar ook vanuit ander ruimtelijk beleid door ons geaccepteerde aanpassingen in het voorkeursmodel werken door in het ontwerpstreekplan. De uiteindelijke afweging en besluitvorming over de ruimtelijke inrichting van Noord-Holland Zuid zal in dit streekplan plaatsvinden.

Informatieavond

Op dinsdag 7 mei 2002 organiseert de provincie een informatieavond. Deze avond wordt gehouden in het Provinciehuis te Haarlem, Dreef 3 vanaf 19:00 uur. Deze avond is toegankelijk voor iedereen die geïnteresseerd is en/of wil reageren op de eerder genoemde stukken. Aanmelding vooraf is noodzakelijk. U kunt zich aanmelden bij: mevrouw E. Melchers, tel: 023 514 46 16 email: melcherse@noord-holland.nl

Meer informatie

Exemplaren van het concept-definitief voorkeursmodel en de SIER zijn voor € 20,- (excl. verzendkosten) verkrijgbaar bij het servicepunt van de provincie Noord-Holland, tel. 023 514 43 00 of 023 514 42 45. Via het servicepunt kunt u ook een gratis samenvatting van de SIER aanvragen. De documenten zijn ook via de website www.streekplannh.nl te downloaden.

Inhoudelijke informatie over het concept-definitief voorkeursmodel en de Strategische Integrale Effectrapportage kunt u inwinnen bij de heer E. Bleijinga, tel. 023 514 46 35 email: bleijinga@noord-holland.nl of de heer R.L. van Wagendonk, tel. 023 514 33 89 email: wagtendonkr@noord-holland.nl Informatie over de procedure voor de strategische integrale effectrapportage kunt u inwinnen bij de heer A.A.C. Schout 023 514 38 73 email: schouta@noord-holland.nl

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Noord-Holland

Besluit: uitwerken van een vijftal ontwikkelingsrichtingen in het kader van de Strategienota voor het Streekplan Noord-Holland Zuid

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: vrijwillige procedure

Activiteit: Ontwikkeling integrale ontwikkelingsvisie op de hoofdlijnen van het regionale ruimtelijke beleid voor de periode tot 2020

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 31 mei 2001

richtlijnenadvies uitgebracht: 2 augustus 2001

richtlijnen vastgesteld: 31 oktober 2001

kennisgeving MER: 25 april 2002

toetsingsadvies uitgebracht: 18 juli 2002

Bijzonderheden: De Strategische Integrale Effect Rapportage (SIER) moet een bijdrage leveren aan de totstandkoming van een strategische ontwikkelingsvisie voor het regionale ruimtelijke beleid voor het gebied Noord-Holland Zuid (w.o. Amsterdam, Schiphol, Noordzeekanaalgebied). Voor concrete beleidsbeslissingen over locaties of tracés zullen in een later stadium afzonderlijke m.e.r. procedures worden doorlopen.

De Commissie vroeg in haar richtlijnenadvies o.a. aandacht voor:

- het beschrijven van de strategische visie van de provincie om van daaruit te komen tot ontwikkeling van ontwikkelingsalternatieven die de 'hoeken van het speelveld' dekken;
- de onderbouwing van de benodigde capaciteit voor waterberging, de infrastructuurcapaciteit en de behoefte-raming voor woningbouw en bedrijven-terreinen; in kwantiteit en kwaliteit;
- het onderzoeken van een hoogwaardige OV verbinding Schiphol-Almere, in de vorm van bijvoorbeeld een doorgetrokken Rondje Randstad;
- de ruimtelijke consequenties die de provincie verbindt aan de (lange termijn) ontwikkeling van Schiphol;
- de ontwikkelingsalternatieven te toetsen op robuustheid en stuurbaarheid en bij alle aspecten het kwaliteitsaspect nadrukkelijk mee te laten wegen.

In haar toetsingsadvies spreekt de Commissie haar waardering uit voor het initiatief om op dit strategische niveau m.e.r. in te zetten. Zij concludeert dat de SIER voldoende informatie geeft om een keuze op hoofdlijnen te kunnen maken voor een ruimtelijke ontwikkelingsrichting. Zij constateert tegelijkertijd dat een enkele essentiële keuzen met ruimtelijke consequenties nog niet gemaakt zijn, noch in de SIER noch in het concept ontwerp streekplan. Omdat deze keuzen pas in een volgende fase gemaakt gaan worden, formuleert de Commissie hiervoor een aantal aanbevelingen.

Geadviseerd wordt om bij de besluitvorming over het concept ontwerp streekplan:

- een indicatie te geven van de ruimtebehoeften bij verschillende mate van (water) voorraadbeheer, daarbij een relatie te leggen met de beoogde functies van het water en op basis daarvan een principe voorkeur uit te spreken die het kader kan vormen voor uitwerkingen van het streekplan;
- informatie te geven over de beschikbare ruimte ten westen van Amsterdam voor verplaatsing van bedrijven ten behoeve van inbreiding en de wijze waarop verplaatsing financieel begeleid wordt;
- informatie te geven over de mogelijke effecten van nieuwe bedrijvigheid in “Het Nieuwe IJ” op de woongebieden van Amsterdam-West en Zuid-West;
- aan te geven in welke mate toename in geluidhinder buiten de 20 *L_{den}* contour van Schiphol de voorkeur voor (prioritering van) uitleglocaties beïnvloedt;
- aan de hand van een gevoeligheidsanalyse aan te geven in hoeverre de ligging van nieuwe uitleglocaties zou kunnen conflicteren met externe veiligheidsrisico's van Schiphol die mogelijk hoger uitvallen dan nu wordt aangenomen;
- aan te geven in hoeverre en op welke wijze vervoer van gevaarlijke stoffen meervoudig ruimtegebruik beïnvloedt (overkluizing) en welke consequenties ondertunneling heeft voor de routing van gevaarlijke stoffen en bouwprogramma's;
- aan te geven hoe de onzekerheid over de financiering van extra recreatief groen van invloed is op de keuze van het voorkeursmodel en terugvalopties te benoemen in geval tijdens de planperiode zou blijken dat onvoldoende geld beschikbaar komt;
- bij de uitwerking van de hectares recreatief groen een duidelijke relatie te leggen met functies van waterberging en natuurontwikkeling.

Voor toekomstige vergelijkbare strategische effectrapportages adviseert zij:

- de centrale doelstelling te vertalen in strategische beleidsdilemma's en vanuit deze beleidsdilemma's verschillende ontwikkelingsmodellen te ontwikkelen, die 'de hoeken van het speelveld' bestrijken;
- een indicatieve berekening uit te voeren waarmee per model zicht wordt gegeven op het probleemoplossend vermogen van te treffen aanvullende maatregelen voor verkeer en vervoer.

Samenstelling van de werkgroep:

prof.dr.ir. R.E.C.M. van der Heijden
drs. A. van Leerdam
dr. K. Leidelmeijer
prof.dr.ir. F.M. Maas
ir. D.F. Sijmons
dr. D.K.J. Tommel (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: ir. V.J.H.M. ten Holder

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20020515	Burgemeester en Wethouders van Diemen	Diemen	20020606
2.	20020523	Burgemeester en Wethouders van Haarlem	Haarlem	20020606
3.	20020524	Burgemeester en Wethouders van Haarlemmerliede en Spaarnewoude	Halfweg	20020606
4.	20020530	Burgemeester en Wethouders van Uitgeest	Uitgeest	20020606
5.	20020524	Burgemeester en Wethouders van Uithoorn	Uithoorn	20020606
6.	20020524 20020530	Burgemeester en Wethouders van Waterland	Monnickendam	20020606
7.	20020527	Portefeuillehouderoverleg Ruimtelijke Ordening, Regio Zuid-Kennemerland	Heemstede	20020606
8.	20020522	Portefeuillehouderoverleg Ruimtelijke Ordening, Regio IJmond	Beverwijk	20020606
9.	20020523	Waterschap De Waterlanden	Middenbeemster	20020606
10.	200205-	Hoogheemraadschap van Uitwaterende Sluizen in Hollands Noorderkwartier	Edam	20020606
11.	20020522	Rijksdienst Monumentenzorg	Zeist	20020606
12.	20020523	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB)	Amersfoort	20020606
13.	20020528	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij	Diemen Zuid	20020606
14.	20020527 20020529	Milieufederatie Noord-Holland	Haarlem	20020606
15.	20020429	Nederlands Genootschap van Insprekers	Diemen	20020606
16.	20020522	Stichting Behoud Waterland	Broek in Waterland	20020606
17.	20020525	Stichting Landschap, Architectuur en Stedenbouw (LAS)	Haarlem	20020606

18.	20020527	Platform Gaasperdam tegen aanleg A6-A9	Amsterdam-Zuidoost	20020606
19.	20020526	Vereniging van Vrienden van het Gooi	Naarden	20020606
	20020507	Verslag inspraakavond in Haarlem op 7 mei 2002	Haarlem	20020606